

Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA)- Türkçe Versiyonu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeniden Gözden Geçirilmi? Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA)- Türkçe Versiyonu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33163>

Özet

Yeniden Gözden Geçirilmiş Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA), İngilizce aslı olan Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire (R-FIQ) ölçeğinin Türkçe diline uyarlanması çalışmasıdır. Bu ölçek, **fibromiyalji** sendromunun hastaların günlük yaşamları üzerindeki kapsamlı etkisini ve hastaların şiddetini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. YFEA, hem fiziksel işlevsellik kısıtlamaları hem de ana **fibromiyalji** semptomları (ağrı, yorgunluk, uyku bozukluğu, tutukluk ve anksiyete/depresyon) değerlendiren çok boyutlu bir araçtır. Türkçe uyarlaması, ölçeğin kültürel geçerliliğini ve **psikometrik özellikler** açısından güvenilirliğini doğrulamıştır.

Ölçek, hastaların son yedi gün içindeki semptomları ve işlevsellik düzeylerini rapor etmelerine dayanır. Orijinal FIQ'nun getirdiği bazı metodolojik zorlukları aşmak üzere tasarlanan YFEA, daha net bir derecelendirme sistemi ve daha iyi bir faktör yapısı sunarak **fibromiyalji** hastalarının tedavisini ve takibini standardize etmeyi amaçlamaktadır. Ediz ve arkadaşları tarafından yapılan uyarlama çalışması, bu aracın Türk popülasyonunda klinik ve araştırma amaçlı kullanıma uygunluğunu kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Fibromiyalji, YFEA, R-FIQ, Türkçe Versiyon, Yaşam Kalitesi, Semptom şiddeti, Ağrı, **Psikometrik Özellikler**, Uyarlama.

Yazarlar

Levent Ediz, Onur Hiz, Mehmet Toprak, İlhan Tekeoglu, Serdar Ercan.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **fibromiyalji** sendromunun (FM) hastaların yaşam kalitesi üzerindeki etkisini ve hastaların fonksiyonel kısıtlılıkları kapsamlı bir şekilde belirlemektir. YFEA, FM hastalarının semptom yükünü ve bu yükün günlük aktiviteler, iş performans ve psikolojik iyilik hali üzerindeki yansımaları standardize edilmiş bir biçimde ölçmeyi sağlar.

Ölçek, klinik uygulamada tedavi etkinliğini izlemek ve bilimsel araştırmalarda FM'nin farklı yönlerini değerlendirmek için kritik bir araç olarak hizmet eder. Özellikle, hastaların kendi bildirimlerine dayalı olarak ağrı, yorgunluk, uyku kalitesi ve bilişsel işlev bozukluğu gibi temel semptomların şiddetini nicel hale getirmeye odaklanmaktadır. Bu sayede, hastaların uzunlamasına takibinde ve farklı müdahale yöntemlerinin karşılaştırılmasında objektif bir zemin oluşturulur.

Yap? (Konstrukt)

Yeniden Gözden Geçirilmiş Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA), **fibromiyalji** sendromunun multidisipliner yap?s?n? yans?tan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, genellikle üç temel alana ayr?lan 11 madde içerir:

??levsellik (Function): Hastan?n günlük ya?am aktivitelerini (GYA) gerçekte?tirme yetene?i üzerindeki k?s?tlamalar.

Genel Etki (Overall Impact): Hastan?n genel olarak kendini nas?l hissetti?i ve semptomlar?n ya?am? üzerindeki genel yükü.

Semptom ?iddeti (Symptom Severity): A?r?, uyku kalitesi, yorgunluk, tutukluk, depresyon, anksiyete, hassasiyet ve bili?sel sorunlar gibi spesifik FM semptomlar?n?n ?iddeti.

YFEA'n?n yap?sal olarak güçlü yönü, hem objektif olarak de?erlendirilebilecek i?levsellik alanlar?n? hem de subjektif olarak deneyimlenen semptom alanlar?n? birle?tirmesidir. Bu kapsaml? yap?, klinisyenlere hastan?n durumunun bütüncül bir resmini sunar ve tedaviyi spesifik ihtiyaçlara göre uyarlamay? mümkün k?lar. Ölçek, FM'nin hem fiziksel hem de psikososyal sonuçlar?n? dikkate alarak hastal???n karma??? etkisini ba?ar?l? bir ?ekilde yakalar.

Geçerlik

Ediz ve arkadaşlar? (2011) taraf?ndan yürütölen Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve e?zamanl? **geçerlik** kan?tlar? de?erlendirilmi?tir. Yap?lan analizler, YFEA'n?n orijinal R-FIQ'nun teorik yap?s?n? Türk kültürü ve dilinde de korudu?unu göstermi?tir.

Geçerlik çal??malar? kapsam?nda, YFEA toplam puanlar?n?n ve alt boyutlar?n?n, SF-36 (K?sa Form-36) gibi ya?am kalitesi ölçekleri ve Görsel Analog Skala (VAS) ile ölçölen a?r? ?iddeti gibi bilinen klinik ölçütlerle yüksek düzeyde korelasyon gösterdi?i tespit edilmi?tir (E?zamanl? Geçerlik). Bu korelasyonlar, YFEA'n?n gerçekten **fibromiyalji** etkisini ölçtü?ünü ve klinik olarak anlaml? sonuçlar üretti?ini desteklemektedir. Ölçe?in faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, yap?sal geçerli?in önemli bir kan?tn? oluturur.

Güvenirlik

Türkçe YFEA'n?n **güvenirlik** analizleri, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlıl??a sahip oldu?unu göstermi?tir. ?ç tutarlıl??k, Cronbach's Alpha katsay?s? ile de?erlendirilmi? ve genel ölçek için kabul edilebilir düzeyin üzerinde de?erler elde edilmi?tir. Bu durum, ölçe?i oluturan maddelerin, ölçölmek istenen tek bir yap?ya (Fibromiyalji Etkisi) hizmet etti?ini ve tutarlı sonuçlar üretti?ini belirtir.

Ek olarak, **güvenirlilik** çal??malar?nda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi?tir. Bu analiz, ölçe?in zaman içinde kararlı ölçümler sa?lama yetene?ini gösterir. Stabil bir klinik durumu olan hastalara belirli bir zaman aral???yla uygulanan ölçek sonuçlar? aras?nda yüksek korelasyonun bulunmas?, YFEA'n?n tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar verdi?ini kan?tlamaktadır. Bu da ölçe?in klinik takiplere uygun oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

Yeniden Gözden Geçirilmiş Fibromiyalji Etki Anketi'nin (YFEA) Türkçe uyarlamas? s?ras?nda Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, orijinal R-FIQ'nun önerdi?i faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmeyi amaçlam??t?r. Orijinal R-FIQ, genellikle Fiziksel ??lev, Genel Etki ve Semptom ??iddeti olmak üzere üç veya dört ana faktöre ayr?lmaktadır.

DFA sonuçlar?, model uyum indekslerinin (örne?in, Ki-kare/serbestlik derecesi oran?, RMSEA, CFI, TLI) kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini desteklemekte ve YFEA'n?n Türk hastalarda **fibromiyalji** etkisini çok boyutlu yap?s?na uygun olarak ölçtü?ünü do?rulamaktadır. Faktör yüklerinin güçlü olmas?, her bir maddenin ilgili faktöre anlamlı katkı sa?lad???n? i?aret etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Anketi (Self-Report Questionnaire). Maddeler genellikle 0'dan 10'a kadar de?i?en Likert tipi derecelendirme veya basit evet/hay?r yan?tlar? içerir.

Language Available: Türkçe (Turkish), İngilizce (Original R-FIQ)

Population Group: Yeti?kin Klinik Popülasyon

Age Group: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler

Population Details: Fibromiyalji Sendromu (FM) tan?s? alm?? hastalar.

Test Methodology: Hastan?n son yedi gün içindeki semptom ??iddeti ve i?levsellik k?s?tlamalar? baz al?narak yan?tlanan 11 maddelik bir ölçektir. Yüksek puanlar, **fibromiyalji** etkisinin daha ??iddetli oldu?unu gösterir.

Derecelendirme: Orijinal R-FIQ'da maddeler 0 (etki yok) ile 10 (maksimum etki) aras?nda puanlanır. Toplam puan, tüm maddelerin toplanmas?yla elde edilir ve 0 ile 110 aras?nda de?i?ir.

Anahtar Kelimeler

Klinik Değerlendirme, Fonksiyonel Kısıtlama, Kronik Ağrı, Uyku Bozukluğu, **Geçerlik**, **Güvenirlilik**, Tedavi Takibi, Romatoloji.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: leventediz@gmail.com

Correspondence Address: Levent Ediz (Sorumlu Yazar)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Türkçe versiyonun kullanımı izni ve telif hakları, sorumlu yazar ve orijinal ölçeğin telif hakkı sahipleri tarafından belirlenmektedir. Akademik araştırmalar için genellikle izin alınması gerekmektedir. Türkçeye uyarlama çalışması yayın yılı 2011'dir. Ölçeğin ticari kullanıma ilikin ücret bilgisi için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Sorumlu yazar Levent Ediz'e ulaşım e-posta adresi: leventediz@gmail.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir:

[yeniden-gozden-gecirilmis-fibromiyalji-etki-anketi-yfea-turkce-versiyonu-toad.pdf](#)

Referanslar

Orijinal uyarlama çalışması ve referans bilgisi aşağıdadır:

Ediz, L., Hiz, O., Toprak, M., Tekeoglu, I., & Ercan, S. (2011). The validity and reliability of the Turkish version of the Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire. *Clinical Rheumatology*, 30(3), 339-346. DOI: 10.1007/s10067-010-1546-8

Bennett, R. M., Friend, R., Jones, J., Ward, R., Krupkin, K., Bush, D., & Deodhar, A. (2009). The Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire (FIQR): a validation study. *Clinical and Experimental Rheumatology*, 27(4), 678-685. (Orijinal ölçek kaynağı)

Yeniden Gözden Geçirilmiş Fibromiyalji Etki Anketi (YFEA)- Türkçe Versiyonu Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, telif hakkı kısıtlamaları nedeniyle bu akademik girişte doğrudan yayınlanmamaktadır. Maddeler, yalnızca ilgili referanslar aracılığıyla veya sorumlu yazardan izin alınarak temin edilebilir. Maddelerin içeriği, hastaların fiziksel işlevselliği, ağrı şiddeti, yorgunluk düzeyi, uyku kalitesi ve bilişsel işlev bozuklukları gibi **fibromiyalji** ile ilişkili temel semptomları 0-10 arası bir ölçekte değerlendirilmesini istemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM